

FÆLLESSKABS- LABORATORIUM

Metode, indsigter
og anbefalinger til
arbejdet med,
hvordan vi er noget
for hinanden

vi er noget
for hinanden

FÆLLESSKABSLABORATORIER

Vi lever i en tid, hvor fællesskaber er vigtige for et samfund, hvor alle trives. Men hvordan kan vi i endnu højere grad skabe lokalsamfund, hvor vi lykkes gennem medborgerskab og medansvar for hinanden og vores sted? Det vil vi gerne være nysgerrige på.

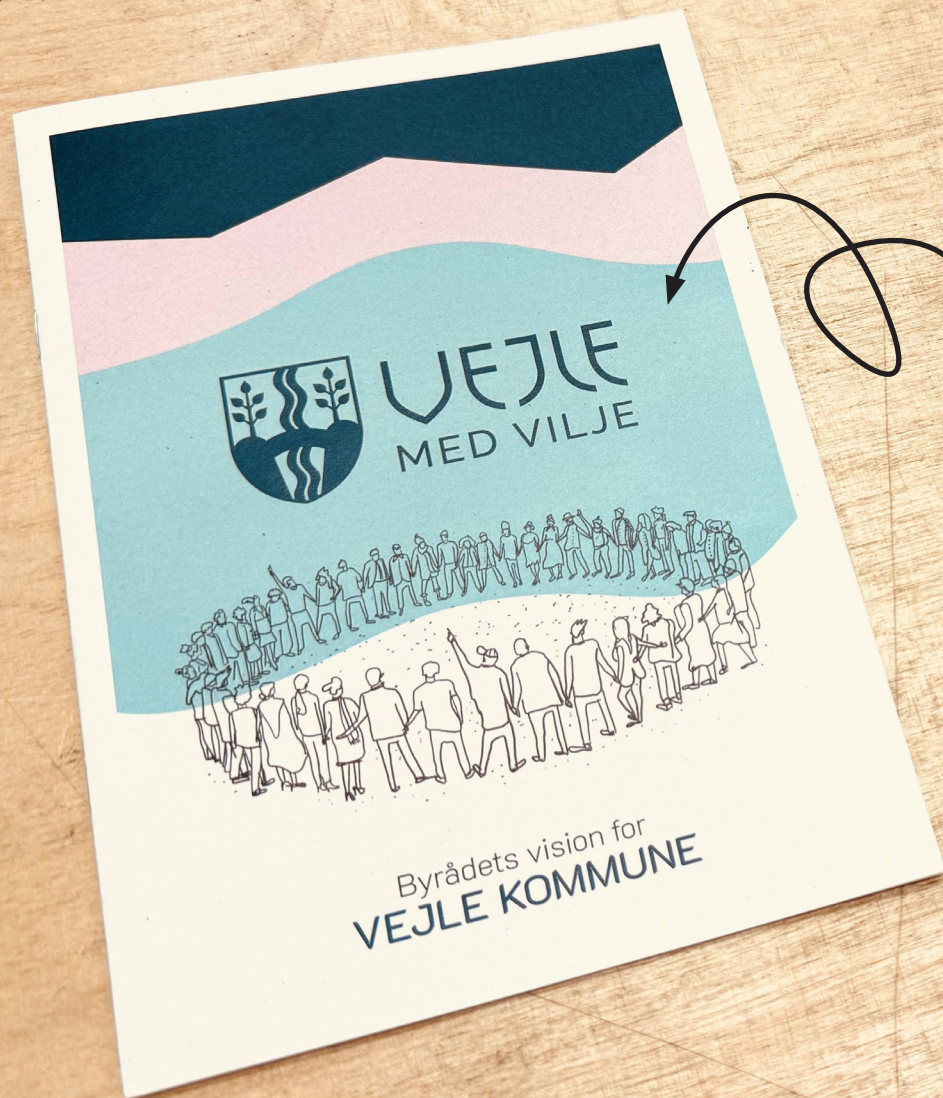
I 2023 fik Vejle Kommune en ny vision. Visionen har en ambition om 'at vi skal være noget for hinanden'. En ambition, der kalder på på nye roller og ansvar i vores samfund. Men hvordan?

For at blive klogere på det, har vi igangsat 'Fællesskabslaboratorier', hvor vi sammen på tværs af kommune, civilsamfund og borgere dykker ned i, hvad der er vigtigt, når vi i fremtiden "skal være noget for hinanden" - både mere og anderledes end i dag.

I det følgende kan du få indsigt i processen, dykke ned i metoden og se de indsigter, vi har fået.

God læselyst!

*Venlig hilsen
Spinderihallerne*

VEJLES
VISION

I december 2022 vedtog Vejle Byråd den nye vision: 'Vejle med Vilje'. Vi er, sammen med borgerne i Vejle Kommune, gået på opdagelse i visionens ene ambition. Formatet for dialogen kalder vi Fællesskabslaboratorium.

AMBITION

Vi er noget for hinanden

Fællesskaber er kernen i det gode liv.

Derfor arbejder vi for at danne relationer og et stærkt medborgerskab.

Medansvar for hinandens sundhed og trivsel. Vi giver plads til nye roller mellem borgere og kommune. Vi styrker rummelighed og mangfoldighed.

Methoden

For at vi sammen kan gå på opdagelse i ambitionen: Vi er noget for hinanden, har vi udviklet konceptet Fællesskabslaboratorium og nogle dertilhørende dialogredskaber.

- Dialogmodellen

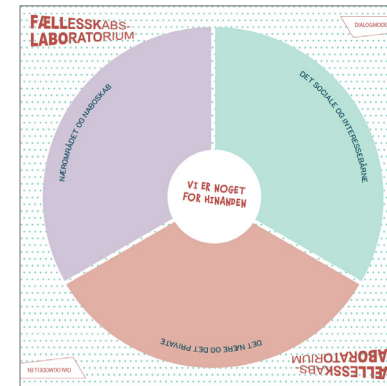
- Fremtidsmodellen

Modellerne er prototyper, som hele tiden kvalificeres og justeres efter konteksten og for bedst mulige resultater. Derfor er du mere end velkommen til at hjælpe os med at teste dem – og vi hjælper også gerne til med faciliteringen.

Er du interesseret i at arbejde med metoden eller har du gode idéer til andre redskaber, er du velkommen til at kontakte os. Du finder kontaktinfo på bagsiden af folderen.

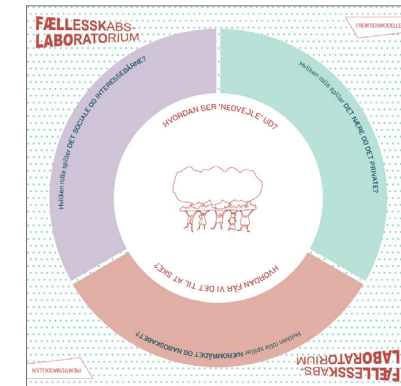
Modellerne

De to modeller er udviklet med to forskellige formål.

Dialogmodellen – faciliterer dialog om fællesskabets betydning, hvad det skaber det gode fællesskab og hvordan vi i højere grad kan være noget for hinanden.

Modellen er god, når du sammen med andre gerne vil udvide eller udfordre forståelse af, hvad ambitionen betyder. Modellen er god, når du sammen med andre gerne vil udvide eller udfordre forståelse af, hvad ambitionen betyder.

Fremtidsmodellen – faciliterer dialog, med udgangspunkt i et specifikt tema, udfordring eller målgruppe, og sætter fokus på konkrete scenarier for fremtiden.

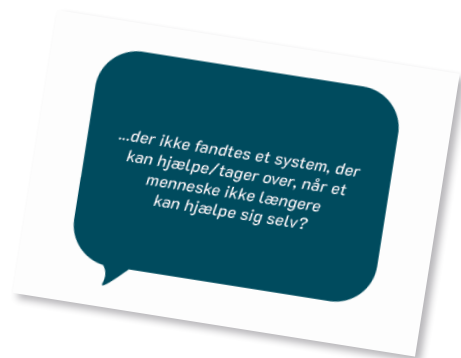
Modellen kan være skridtet efter dialogmodellen, men den kan også sagtens stå alene. Den er god, når du ønsker at blive konkret og se fremad og sætte en konkret retning eller skabe et nyt initiativ.

Dialogmodellen

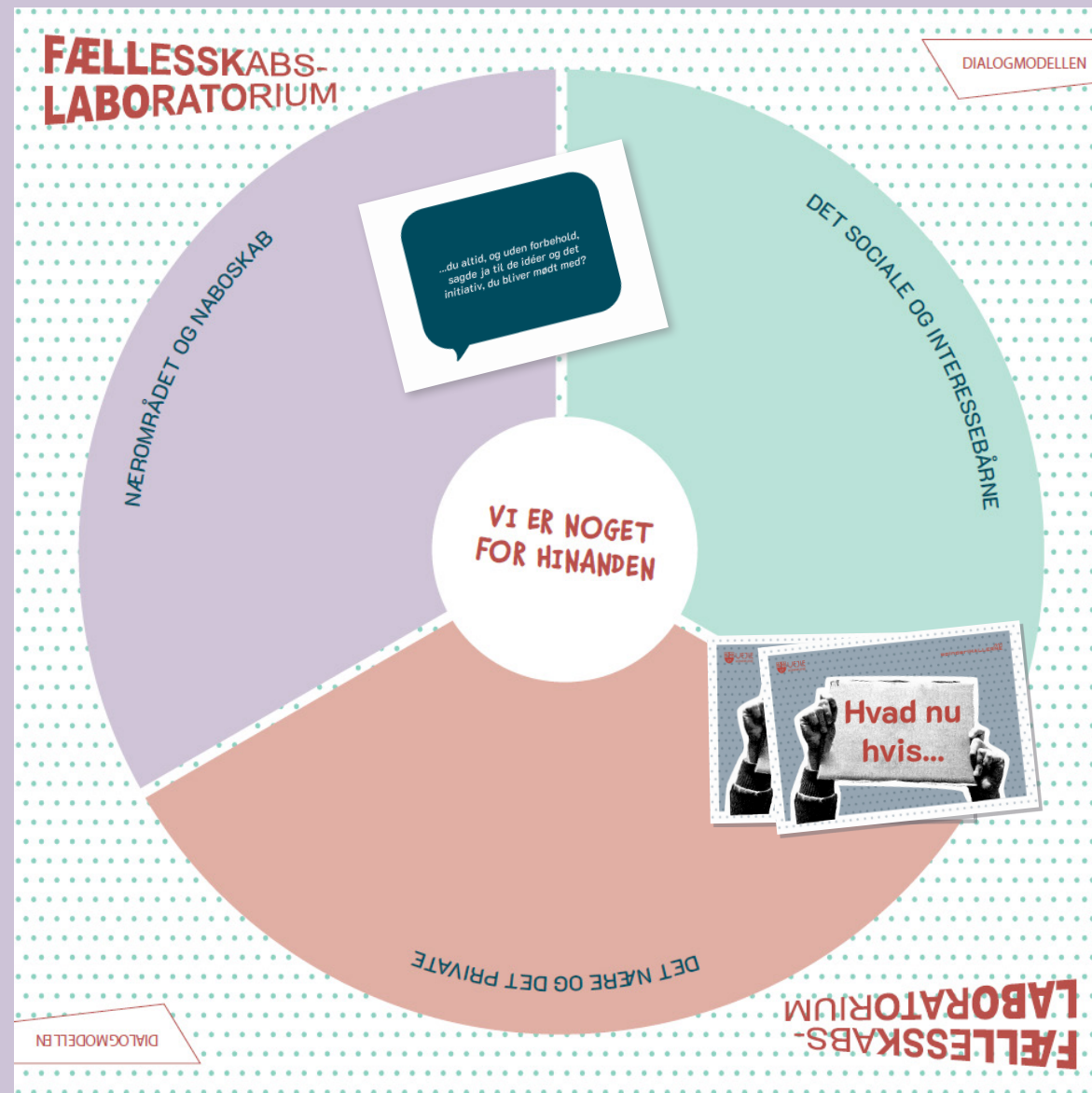
Processen igangsættes vha. 'Speedhistorier'* , der kickstarter samtalen. Deltagerne trækker et kort med et ord eller en kort sætning, og fortæller den historie, der først falder dem ind. Alle kort giver mulighed for at tale om fællesskaber og at være noget for hinanden og letteregør den efterfølgende dialog og facilitering.

Modellen indeholder desuden tre indgangsvinkler til at tale om fællesskaber og at være noget for hinanden - 'Nærområdet og naboskab', 'Det sociale og interessebårne' og 'Det nære og private'. Dialogen faciliteres først via de tre overskrifter og suppleres derefter med 'Hvad nu hvis...'-spørgsmål, der udfordrer og udbygger perspektiverne.

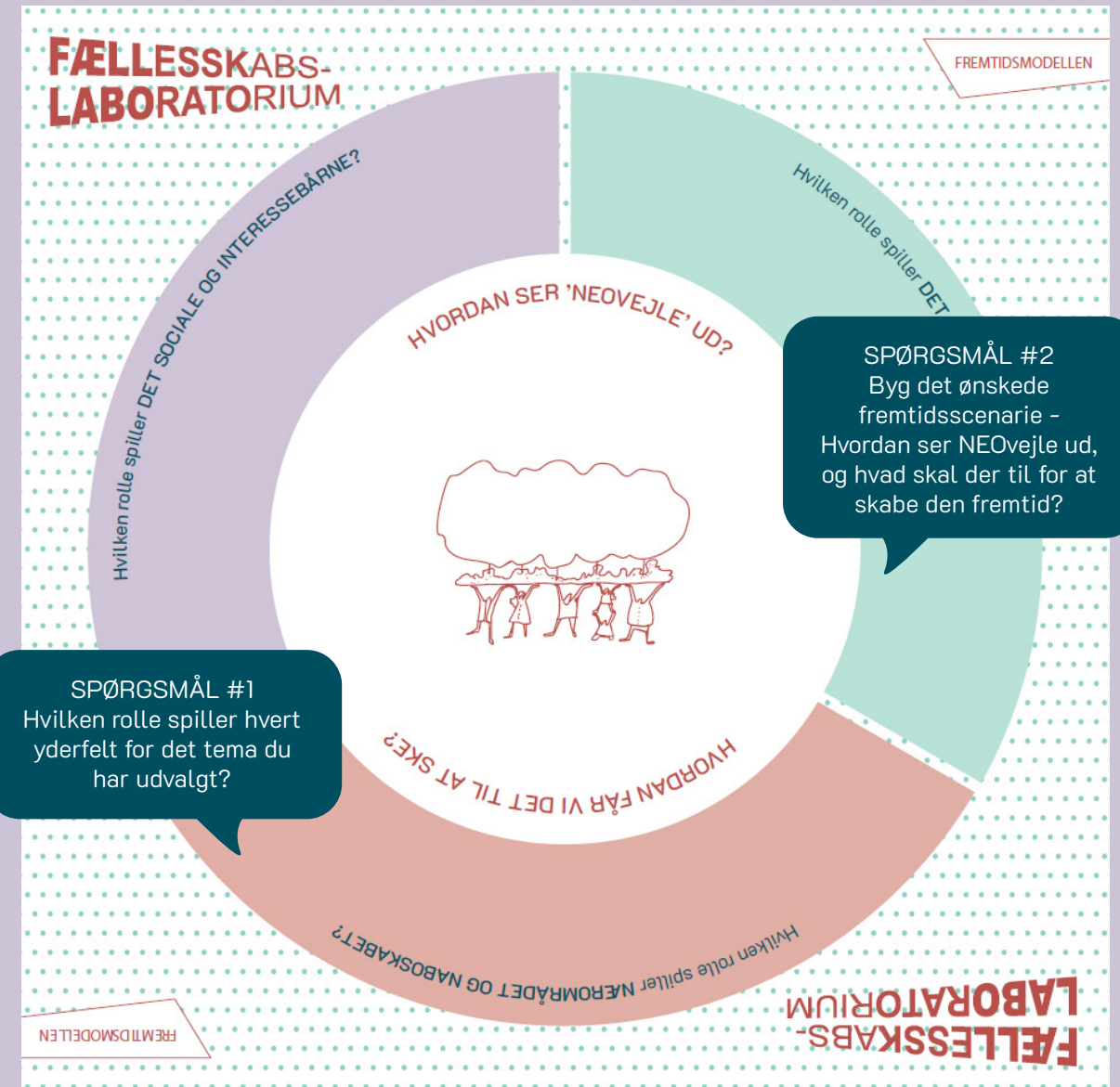
* Inspiration: Lynhistorier, Klods-Hans for viderekomne

Fremtidsmodellen

Når vi arbejder med Fremtidsmodellen, skal der først udvælges et tema for drøftelsen, som placeres i midten af modellen. Temaet kan udvælges fra dialogmodellen, med du kan også blot starte her med en specifik målgruppe, en udfordring, et mulighedrum, et særligt fokusområde osv. Det væsentligste er, at I snævrer jeres fokus nok ind til, at I kan drøfte scenarier for fremtiden.

1. Først drøfter I, hvilken rolle de tre indgangsvinkler til 'fællesskabet og at være noget for hinanden' spiller i relation til det udvalgte tema. Det kan både være i dag, men også hvordan det kan sættes i spil/spille en rolle i fremtiden.
2. Herefter beskriver I den ønskede fremtid. Hvordan ser jeres 'NEOvejle' ud? Og hvad skal der til for at skabe den ønskede fremtid? En rigtig god idé kan være at bygge det i fx. Lego eller andre materialer, I har ved hånden. Det gør både dialogen og processen bedre og sjovere.

Sådan har vi fået
indsigterne

Tidslinjen

Tidslinjen beskriver de aktiviteter, der har bidraget til at skabe værktøjer og indsigter.

VEJLES FOLKEMØDE 2023

Jan 2023

Jun 2023

Nov-Dec 2023

Jan 2024

Jan 2024

AMBITION #1
Vi er noget for hinanden

VEJLES NYE VISION

AFHOLDELSE AF FÆLLESSKABS-LABORATORIER

FÆLLESSKABS-LABORATORIUM

Spinderhallerne den 16.11.2023 kl. 17.00-19.00

Vi lever i en tid, hvor fællesskaber er vigtige for et samfund, hvor alle thrives. Men hvordan kan vi endnu højere grad skabe lokalsamfund, der støtter og omgiver os alle være noget for hinanden?

Det vil vi gerne være nysgerrige på, sammen med dig!

Du er inviteret med i 'Laboratoriet'!

Læs mere og tilmeld dig via QR-koden - så giver vi afstemningen!

VI ER NOGET FOR HINANDEN

INVITATION TIL KAFFE-SLABBERAS

Spinderhallerne den 14. dec 2023 kl. 16.00-17.30

TEMA: AT VÆRE NOGET FOR HINANDEN

Det er drømmen i Vejle Kommune - men hvordan er man det?

Det vil vi gerne være nysgerrige på, sammen med dig!

Tilmelding på: ancar@vejle.dk

VI ER NOGET FOR HINANDEN

VI GIVER KAFFEN OG KAGEN

Fællesskaber og det gode liv...

Fællesskaber er vigtige for, at vi mennesker thrives. Vi har brug for hinanden - både når vi har det godt og når vi oplever, at livet bliver svært. I Vejle Kommune vil vi gerne være endnu bedre til at skabe stærke fællesskaber - men hvordan kan vi skabe et lokalsamfund, hvor vi endnu højere grad støtter op om at være noget for hinanden?

Det vil vi gerne være nysgerrige på, sammen med dig!

Vi er nysgerrige på, hvordan du bruger fællesskabet, hvad fællesskaber kan og hvordan det bliver svært at engagere fællesskabet, hvad skal der til, hvis vi skal være endnu mere for hinanden og hvilke gode idéer får vi sammen til, hvordan fremtiden kan se ud, når vi er fælles om den.

Hvis I låner os lidt af jeres tid, vil vi med kaffe til kaffert!

Vi hedder Rikke og Anne og arbejder i Spinderhallerne. Vores mission er at sikre, at kommunens projekter og tiltag giver mening hos de mennesker, vi er til for - nemlig jer, og alle andre borgere i Vejle Kommune.

VI ER NOGET FOR HINANDEN

TEMADAG OM 'DET GODE LIV I VEJLE KOMMUNE'

Sundhed- og Forebyggelsesudvalget inviterer til **FÆLLES OM DET GODE LIV I VEJLE KOMMUNE**

Spinderhallerne den 30.01.2024 kl. 16.00-19.00

Kom med til en eftermiddag, hvor vi stiller skarpt på sundhed og trivsel og at være noget for hinanden.

I Vejle Kommune har vi fået en ny vision: 'Vejle med Vejle - Fælles om Fremtiden'. Et af ambitionerne i visionen er, at vi skal være noget for hinanden. Vi ønsker den kommunale Sundhedsrådgiver i Vejle Kommune derfor at sætte fokus på at skabe fællesskaber og andre netværk for at styrke hinanden og være noget for hinanden. Sammen skaber vi det gode liv i Vejle. Men hvordan skaber vi det? Og hvordan kan vi løfte den opgave sammen - på bords af borgere, medarbejdere og kommunen?

Under eftermiddagen tænker vi det gode liv, stiller vi skarpt på fællesskaber i Vejle Kommune og den betydning det har for vores alle sammen og trivsel. Du får input fra sundhedsrådgiveren og du får mulighed for at snakke, hvad der skal til, hvis vi skal være endnu mere for hinanden. Sammen skaber vi det gode liv i Vejle. Men hvordan skaber vi det? Og hvordan kan vi løfte den opgave sammen - på bords af borgere, medarbejdere og kommunen?

AMBITION #1: Fællesskaber er kerne i det gode liv. Derfor arbejder vi for at skabe stærke fællesskaber og andre netværk, der støtter og omgiver os alle være noget for hinanden. Vi giver plads til nye idéer, udvikling og innovation. Vi styrker samarbejde og mangfoldighed.

VI ER NOGET FOR HINANDEN

Lead user laboratorie

Vejles Folkemøde 2023 skabte en platform, som gav os mulighed for at kick-starte den dialog, der skal til, for at gøre os klogere på, hvordan vi kan være mere fælles om fremtiden.

Med live-meningsmålinger i gågaden tog vi temperaturen på fællesskaberne i Vejle Kommune. Vi spurgte til borgernes involveringen i fællesskaber lige nu, samt bad dem vurdere, hvad der er vigtigt, hvis de fortsat skal involvere sig.

Hvordan vurderer du din deltagelse i fællesskaber lige nu?

LAV DELTAGELE

HØJ DELTAGELE

Hvis jeg skal involvere mig mere i fællesskaber i fremtiden, så er det vigtigt...

fodi! dt-igg
hpf-sp-mang
@lgode-venr
LO ♡♡😊 LUNA

At det er noget, jeg har kompetencer inden for I alt 27	At de andre er sammen alder som mig I alt 31	At det er i et bestemt tidsrum, fx faste mødetider I alt 5	At det er på tværs af generationer I alt 17	At jeg kan deltage i det omfang, jeg har lyst til I alt 75
At vi er på samme lokation, når vi mødes I alt 20	At det er forpligtende I alt 7	At det giver mig et pusterum I alt 32	At det er tydeligt, hvad der er mit ansvar I alt 8	At jeg kommer til at møde nye mennesker I alt 71

Afholdelse af Fællesskabslaboratorier

Formålet med laboratorierne er at få borgernes perspektiver på, hvad fællesskab betyder, hvad der skal til for, at relationer opstår samt hvordan vi i højere grad kan være noget for hinanden. Fire laboratorier er blevet afholdt:

- 1. Invitation til 'Fællesskabslaboratorium'.** Deltagere var primært 'ildsjæle', der allerede havde en særlig interesse i fællesskaber, og derfor mødte op.
- 2. Invitation til 'Kaffeslabberas'.** Et forsøg på at fjerne tærsklen ift. at deltage, så ikke kun særligt interesserede dukkede op. Deltagere var igen primært 'ildsjæle',
- 3. Vi inviterede os selv på besøg** hos en gruppe mennesker, der allerede var samlet i et fællesskab.
- 4. Lead user lab.** Vi håndplukkede nogle mennesker med særligt engagement i deres lokalområde.

FÆLLESSKABS LABORATORIET

DET NÆRE - DET PRIVATE

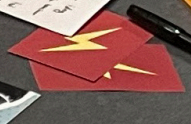
OMGIVELSERNE - DET

HOLDDET

—vi etablerede en konto, hvor alle kunne deponere tid eller ressourcer, som andre kunne trække på, når de havde brug for støtte?

Hvad nu hvis...
Hvad nu hvis...

Hvad nu hvis...
Hvad nu hvis...

Samtykke
Elevat og
Fællesskab

Under overskriften 'Fælles om det gode liv i Vejle', med deltagelse af både den professionelle kommune, civilsamfund og borgere, stillede vi skarpt på fællesskabet i Vejle Kommune og drøftede, hvordan fremtiden kan se ud, når vi er fælles om den.

Udgangspunktet for dialogen var, hvordan stærke relationer og aktivt medborgerskab er forudsætninger for et sundt og godt liv og kommunefællesskaber i trivsel. Med udgangspunkt i viden og indsigter om fællesskabet og med en scenariemodell (se næste side) som ramme, arbejdede deltagerne sammen i grupper om spørgsmålet: Hvad skaber det gode liv og hvordan ser fremtidens NEOvejle ud?

Temadagen havde til formål at skabe refleksion og debat på tværs, men også at generere input ift. det videre arbejde med visionen, fællesskaber og at være noget for hinanden.

Indsigter og
anbefalinger

Folkemødet, Fællesskabslaboratorierne og temadagen har ført til en række indsigter, som du kan læse på de følgende sider.

Indsigterne beskriver nogle af de væsentligste faktorer for at fællesskaber opstår og for at man kan være noget for hinanden.

Indsigt #1

Nærområdet og de fysiske rammer

- **Nærområdet er vigtigt, da det er der man ser hinanden i det daglige.** Man mødes i den lokale butik, på vejen, over hækken osv. og det er betydningsfuldt ift. at 'holde øje med' hinanden. Hvis mønstre brydes kan naboen være den første til at opdage, at noget er galt eller give en hjælpende hånd. Der kan ligeledes være en 'automatisk' tillid til de mennesker, der bor tæt på, fordi man ser hinanden og jævnligt og derfor får en fornemmelse af hvilken type menneske, der er tale om. Det gør det nemmere at turde bede om hjælp.
- **Der er store forskelle på følelsen af at være i et fællesskab ift., hvor man bor.** 'Villavejen' har ofte stærkere relationer end 'opgangen' i midtbyen. For mennesker, hvor en lejlighed danner rammen om deres liv, spiller andre fællesskaber ofte en større rolle ift. ovenstående (fritidsinteresser eller andre mødesteder)
- **Fællesskaber kræver fysiske rammer for at leve/overleve.** At have et samlingssted og et tilhørsforhold til stedet er afgørende. Neutrale rammer gør det ofte nemmere at træde ind i nye fællesskaber. Det kan være lettere at træde ind i sognehuset, på skolen, i kulturhuset osv. end at skulle mødes i et privat hjem - især med mennesker man ikke kender på forhånd.

Indsigt #2

Fællesskaber og sociale relationer

- **Fællesskaber fremmer nære relationer.** Et neutralt fællesskab, fx centreret om en fælles interesse, danner ofte grobund for mere nære relationer. Det er nemmere at starte ud med udgangspunkt i et fælles tredje. Det at have børn er ofte en 'automatisk' indgang til et fælles tredje, fx. børnenes hobbyer, og dermed også adgang til nye relationer blandt de voksne. Det kan dog være sværere som enlig, ældre osv. at finde dette fællesskab, da det kræver et andet initiativ.
- **Fællesskaber opstår (og overlever) ikke (altid) af sig selv** - etablering af fællesskaber kræver ofte, at nogle går forrest. Også ift. til at vedligeholde og skabe gode rammer om fællesskabet. Jo større sårbarhed i fællesskabet jo vigtigere bliver denne rolle og jo vigtigere bliver 'spillereglerne' for at deltage. Unødige 'bureaukratiske' rammer er ligeledes en barriere (betaling, ventetid, formularer etc.).
- **Alle skal ikke kunne rummes i alle fællesskaber**, men der skal være fællesskaber for alle. Fællesskaber kan ødelægges, hvis de forstyrres for meget. Det er vigtigt, at alle føler ejerskab for og et tilhørsforhold til det fællesskab, man er en del af. At se mening i og opleve gevinst ved det fællesskabet er derfor afgørende. Både gruppe og individ skal fungere.

Indsigt #3

Støtte i det nære og private

- **Det kan være svært for fællesskabet/de sociale relationer at hjælpe, når livet bliver vanskeligt.** Det kan være grænseoverskridende at træde ind i et menneskets privatsfære – især når det bliver sårbart og personligt. Følelsen af at trænge sig på eller frygten for ikke at have viden nok til at hjælpe til kan stoppe mennesker i at forsøge. At bede om hjælp betyder også frygten for at blive dømt, set ned på eller at en relation ændrer sig til noget man ikke ønsker.
- **Fagligheden er lig med tillid, men faglighed er et arbejde og relationen har en udløbsdato.** Der sker ofte en 'blåstempling' af de mennesker, der kommer ind ad døren med en faglighed og der opstår en automatisk tillid til det menneske. Den professionelle relation er neutral og det er derfor lettere at tage imod hjælpen. Man føler ikke, at man er 'til besvær' og man har (i udgangspunktet) tillid til at fagpersonen kan hjælpe. Men de faglige løser ikke følelsen af at høre til/blive set – højst kortvarigt.

På baggrund af dialogerne med og indsigterne fra borgerne, har vi lavet fire gode råd til dig, der gerne vil understøtte fællesskabet og arbejde videre med 'at være noget for hinanden'

Anbefaling #1

Bak op om initiativ og handlekraft. Der findes mange mennesker, som gerne vil bidrage og allerede gør det. Gå med dem, der har energien i stedet for mod dem. Spørg dig selv, hvordan du kan skabe de bedste betingelser og mindre besvær for de mennesker, der kan og vil selv. Fjern praktiske barrierer og unødigt bureaukrati, så du ikke risikerer at dræne processen og menneskerne for energi og initiativ.

Det kan fx betyde at...

...du giver nøglen til eller åbner døren for dem, der gerne vil bruge dine faciliteter, når du ikke selv bruger dem. Et godt er delehuset NC10 i Nørremarken, hvor faciliteter og lokaler stilles til rådighed og deles på tværs af offentlige institutioner, foreninger og borgere og hvor brugerne selv definerer, hvad der sker i huset.

...du tilbyder råd og vejledning til borgere, hvor du hjælper dem med at navigere i lovgivning. Et godt eksempel er Byggesagsafdelingen i Vejle Kommune, hvor du har mulighed for at booke 30 minutters gratis vejledning, hvis du har spørgsmål til dit byggeprojekt. Dermed sikres både gladere borgere og en smidigere sagsbehandling.

Anbefaling #2

Tænk bredere end blot traditionel frivillighed. At være noget for hinanden er ikke kun at løse en bestemt opgave som frivillig, men også at tage et medansvar for andre menneskers trivsel og for vores omgivelser i det daglige. Spørg dig selv, hvordan du kan støtte op om at skabe stærke lokalsamfund, hvor fællesskabet både er en mulighed og en forpligtelse, og hvor hjælpen og støtten ikke altid er en 'systemopgave'.

Det kan fx betyde at...

...du gør det nemt for mennesker at hjælpe hinanden. Fx. når Vejle Kommune opstiller blafferstoppesteder, der gør det nemt og tydeligt at afkode, hvordan man kan hjælpe hinanden og derved samtidig minimere trængsel på vejene og skåne miljøet.

...du giver mennesker og fællesskabet mulighed for at tage ansvar. Et godt eksempel er Klimalandsbyen i Vandel, hvor man samler et lokalt fællesskab om at nedbringe sit samlede CO2-aftryk og hvor det demonstreres, hvordan et lokalsamfund kan tage ansvar og bidrage til en grønnere fremtid.

Anbefaling #3

Vær åben for nye perspektiver og bidrag. Du har ikke nødvendigvis selv alle svarene eller de bedste svar og du er måske slet ikke en del af den bedste løsning. Spørg dig selv, hvordan du kan skabe en ligeværdig relation og dialog, hvor andre har mod på at byde ind og vær klar på at give slip på det, du mener er den 'rigtige' vej. Undlad at 'overtage' andres idéer og vær varsom med at pådutte dem dine egne.

Det kan fx betyde at...

...du siger ja, når nogle ildsjæle dukker op og ønsker i bidrage. Et godt eksempel er Daginstitutionen Grangård i Jelling, hvor en gruppe bedsteforældre skaber ting til daginstitutionen af genbrugsmaterialer. Her siger man altid: ja, hvor lyder det spændende, og lader dem gå med de idéer, de måtte have lyst til at skabe.

...du skaber rum for, at idéer og initiativer kan opstå. Et godt eksempel er, når Forza Vejle, under overskriften 'Gør noget godt for Vejle', inviterer til at mødes på tværs af brancher, netværk, store og små virksomheder, og idéudvikler på, hvordan vi sammen kan styrke vores by. Noget der blandt andet mandede ud i et mentorkorps og en madfestival, drevet og igangsat af deltagerne selv.

Anbefaling #4

Tag ud hvor det sker. Inviter dig selv på besøg - vær nysgerrig på mennesker og det levede liv. Det enkelte menneske er ekspert i eget liv. Spørg dig selv, hvem du har brug for at blive klogere på, eller tag blot ud og tal med mennesker, du normalt ikke møder.

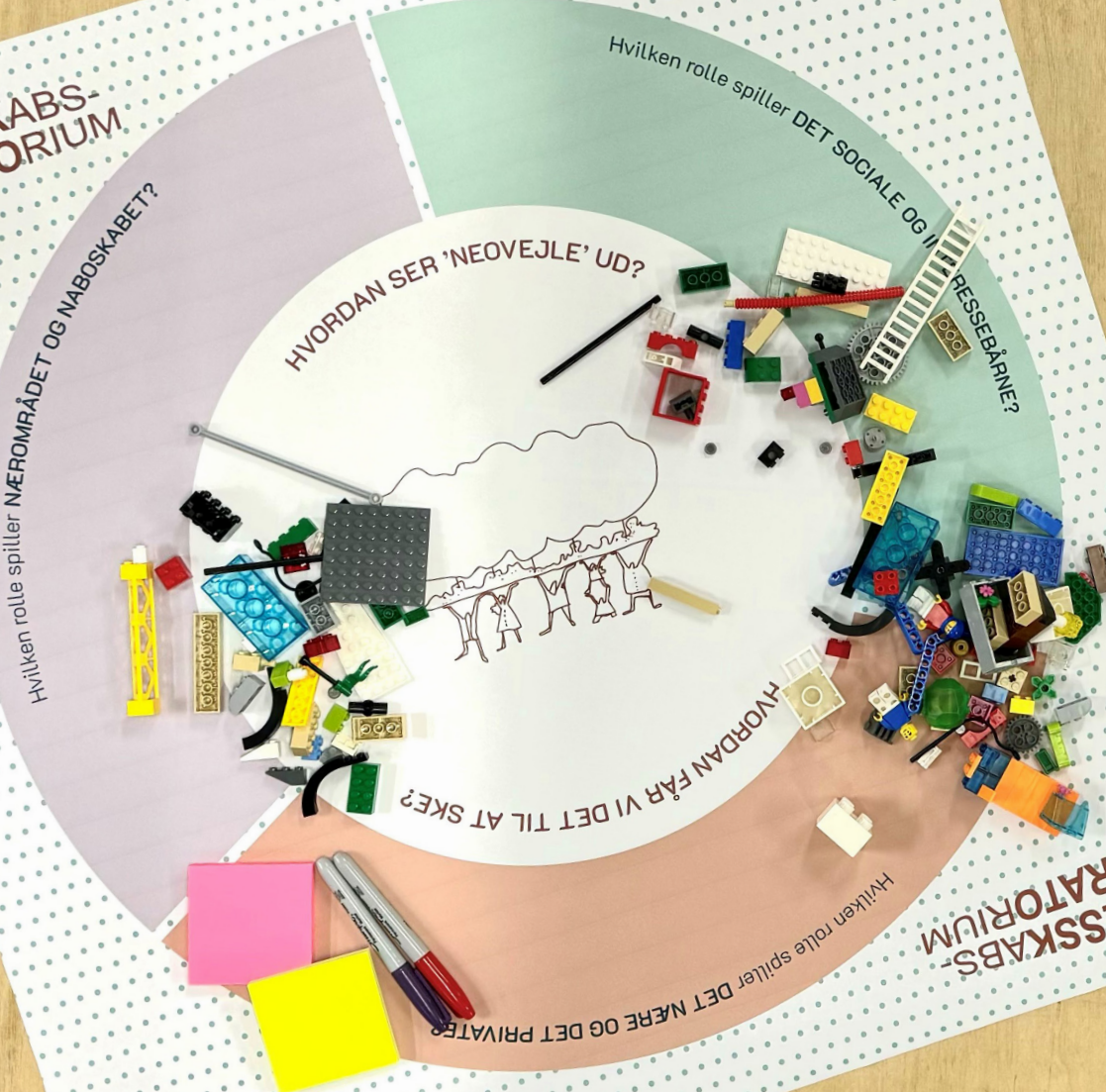
Det kan fx betyde at...

...du inddrager en bred mængde stemmer i dit arbejde. Et godt eksempel er, når 120 vejlensere møder op til dialogmiddag for at tale om deres drømme ift., hvad Vejles nye bibliotek og kulturhus skal kunne.

...du møder mennesker der, hvor de lever. Fx. når vi i forbindelse med Fællesskabslaboratorierne, inviterede os selv på besøg i Hyggeklubben, som faciliteret af Helhedsplanen og Sct. Johannes Sogn. Vi ønskede at blive klogere på fællesskabet ved at tage ud, hvor fællesskabet er og ved selv deltage i det og tale med de fremmødte.

FÆLLESSKABS-LABORATORIUM

FREMTIDSMODELLEN

FÆLLESSKABS-LABORATORIUM

DIALOGMODELLEN

FÆLLESSKABS-LABORATORIUM

DIALOGMODELLEN

Kontakt Spinderihallerne
på ancar@vejle.dk,
hvis du vil vide mere.